

Verksamhetsberättelse 2017

Föreningen Fredens Hus på Uppsala slott

fredens hus

Inledning

Fredens Hus är en mötesplats för fred, mänskliga rättigheter och möjligheter.

Genom utställningar och pedagogisk verksamhet med fokus på barn och unga vill vi motverka rasism, våld, fördomar och intolerans! Det handlar om fredsarbete på gräsrotsnivå, att lösa konflikter i vardagen och att träna dialog istället för våld. Vi är en ideell förening som arbetar i Dag Hammarskjölds anda sedan 2006.

Under 2017 har Fredens Hus fortsatt stärka sitt varumärke både lokalt och nationellt. Efter flera års arbete med skolor och klasser i Uppsala har ett besök hos oss blivit en naturlig del av läsåret för många. Samtidigt har verksamheten fått allt större ansvar i nationella och internationella projekt. Med projekt som Demokrati på turné, Artivist och Tubonge har blickar från hela Sverige och världen riktats mot Uppsala slott.

Fredens Hus nådde under 2017 med sin verksamhet 60 514 personer varav 17 909 var barn och ungdomar. Sammanlagt genomfördes aktiviteter med 795 skolklasser och grupper. 18 761 personer besökte Fredens Hus under året.

Tidigare år har Fredens hus nått:

Antal	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Fredens Hus nådde sammanlagt	20 000	41 094	41 843	43 175	48 717	60 336	60 514
Besökare Fredens Hus	9 000	18 777	19 903	15 329	18 466	16 947	18 761
Skolelever/ungdomar	15 000	17 411	17 035	18 532	17 741	15 431	17 909
Klasser/ungdomsgrupper	500	747	684	789	754	692	795

Styrelsen

Ordförande: Erik Weiman

Vice Ordförande: Jonas Pertoft

Kassör: Evert Wallström

Sekreterare: Sten Åke Bylund (styrelsesuppleant)

Ledamöter: Catharina Blom, Per Johan Arvidsson, Henrik Hammargren, Lena Hartwig, Johan Brosché och Katarina Lindberg

Styrelsesuppleanter: Cecilia Anshelm, Pernilla Andersson

Revisorer (valda på ett år):

Ordinarie: Tommy Helmerskog och Maria Haraldsson

Suppleanter: Leif Dahl och Lennart Wik

Valberedning:

Ann-Marie Pernulf (sammankallande), Harald Nordlund och Ann-Cathrine Haglund.

Adjungerade till styrelsen:

Jesper Magnusson

Styrelsesammanträden:

Styrelsen sammanträdde 6 gånger under 2017 varav 1 gång före årsmötet.

Arbetsutskott:

Erik Weiman, Jonas Pertoft och Evert Wallström.

Verksamhetsledare:

Jesper Magnusson är tillsvidareanställd som verksamhetschef.

Utbildningsansvariga:

Antonio Basala är tillsvidareanställd som utbildningsansvarig.

Övrig personal:

Fredens Hus har under året haft flera anställda som bidragit till verksamheten. Jonas Olsson har arbetat som kanslichef med ansvar för administration. Camilla Jarlgård har arbetat som utställningsansvarig. Wilbis Winter Walkes har arbetat som danspedagog. Dessutom anlitar Fredens Hus timpersonal som entrévärdar och pedagoger vid behov.

Riksförbundet Sveriges Museer:

Föreningen Fredens Hus är medlem i Riksförbundet Sveriges Museer.

Internationellt nätverk för fredsmuseer (INMP):

Föreningen Fredens Hus ingår i ett internationellt nätverk för museer för fred. Det bildades 1992 för att skapa kontakter mellan fredsmuseer och relaterade institutioner och för att uppmuntra utbyte av information, material, utställningar mm. Jesper Magnusson sitter som ledamot i INMPs exekutiva grupp.

UMI, Uppsalamuseernas informationsförening:

Fredens Hus är sedan 2007 medlem i Uppsalamuseernas informationsförening, vilket bl.a. innebär att Fredens Hus är med i Uppsalamuseernas gemensamma annonsering.

Utskick:

Utskick per post har gjorts till medlemmarna. Därtill har 3 digitala nyhetsbrev med inbjudningar till föredrag och vernissager gått ut per e-post till medlemmar och intresserade. Dessutom har medlemmar och övriga intresserade bjudits in till aktiviteter via sociala medier.

Årsmötet:

Årsmötet hölls den 20 april i Fredens Hus. I samband med årsmötet höll Peter Wallensteen ett föredrag.

Ekonomi

För den ekonomiska redogörelsen hänvisas till resultat- och balansräkningarna. Under år 2017 gavs ekonomiskt stöd till Föreningen Fredens Hus Uppsala Slott från Kulturnämnden Uppsala kommun,

Allmänna Arvsfonden, Svenska institutet, Postkodlotteriets kulturstiftelse, Ungdomsstyrelsen (MUCF), Folke Bernadotteakademien och Region Uppsala. Dessutom har Fredens Hus genomfört ett stort antal uppdrag från myndigheter, organisationer och Uppsala kommun.

Medlemsantal:

Den 31 december 2017 hade föreningen 222 medlemmar varav 22 är ständiga medlemmar, 10 organisationer och 8 företag.

Följande organisationer och företag är medlemmar: Barnombudsmannen i Uppsala, Uppsala Rotary, IKFF Uppsala, Amnesty International Uppsala, Sensus Uppsala-Härnösand, Uppsala Östra Rotaryklubb, Stiftelsen Dag Hammarskjöldbiblioteket, Uppsala Rödakorskrets, Liv & fredinstitutet, Dag Hammarskjöld minnesfond, Logg Grafiska Uppsala AB, Bergmans konfektion AB, KPMG Uppsala, Leif Bolander & Co AB, Uppsala säljresurs AB, Watch Out Consulting AB, Ågerup Fastigheter AB, Regina Consult AB.

Medlemsavgiften:

Medlemsavgiften var 100 kronor för enskild medlem och 500 kronor för organisationer/företag. En ständig medlemsavgift om 2000 kronor infördes från och med 2012.

Höjdpunkter 2017

Demokrati på turné

Under läsåret 2017-2018 turnerar utställningen Ordets makt runt bland skolor i Sverige genom projektet Demokrati på turné. I utställningen får eleverna öva på att analysera och stå emot propaganda, näthat och våldsbejakande extremism. Under hösten 2017 nådde turnén 5 208 personer. Teman som behandlas är yttrandefrihet, civilkurage, näthat och propaganda från tidigt 1900-tal till dagens sociala medier. Eleverna får öva på att analysera och kritisera för att minska risken att hamna i antidemokratiska beteenden och radikaliseras.

Lärarna på den aktuella skolan får i samband med besöket genomgå en fortbildning i ämnet och kan sen hålla pedagogiska övningar kopplade till utställningen med sina elever.

Projektet finansieras av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och Allmänna Arvsfonden.

Artivist

Det görs många stora insatser för rättvisa, respekt, hållbarhet, frihet och medmänsklighet på olika håll i Sverige idag. Under hösten 2017 lanserade vi plattformen Artivist, en plattform för ideella och professionella krafter inom kultur, dialog och pedagogik. Vi definierar en artivist som en kreativ människa som genom sin drivkraft vill inspirera andra till fred och mänskliga rättigheterna i vardagen.

Artivist bygger ett nätverk av denna drivkraft och kompetens på ett systematiskt sätt och kopplar ihop dem med de som driver projekt och förändringsprocesser i samhället. Projektet finansieras av Allmänna Arvsfonden och drivs i samarbete med Camino.

Vandra i Emerich Roths fotspår

Emerichfonden efterlyser varje år en eller flera skolor som vill anta utmaningen att låta sina elever Vandra i Emerich Roths fotspår och utbildas till Emerich-ambassadörer. "Vandra i Emerich Roths

fotspår” är ett kunskapslyft för lärare och elever. I kunskapslyftet ingår lärarfortbildningar i metoder och övningar för arbete med normer, demokrati, mänskliga rättigheter och kritiskt tänkande i undervisningen. Skolan får därefter stöd i förberedelse och ekonomiskt bidrag om 30 000 kronor för att genomföra en studieresa till ett förintelsläger. Fredens Hus ansvarar för och håller i de pedagogiska delarna av kunskapslyftet.

Emerich Roth kom till Sverige på 1950-talet efter att, på ett mirakulöst sätt, ha överlevt nazismens barbari i fem olika koncentrationsläger. Målet med kunskapslyftet är att utbilda unga till reflekterande och empatiska medmänniskor och ansvarsfulla samhällsmedborgare, som vill och kan föra Emerich Roths budskap vidare till nästa generation för ett fredligt och demokratiskt samhälle. Mora gymnasium var under 2017 den andra skolan som fick stipendiet.

Tubonge

Tubonge är ett jämställdhets- och genusprojekt som pågår fram till december 2018. Fredens Hus driver projektet tillsammans med lokala fredsmuséer i Kenya (Community Peace Museums Heritage Foundation). Tillsammans har man byggt en utställning som ska bli en drivkraft för offentliga diskussioner om normer och stereotyper i landet. Tubonge är ett lokalt slangord och betyder att samlas i dialog.

Fredens Hus har under 2017 utbildat cirka 200 ungdomar i Kenya till att bli förändringsagenter för jämställdhet. Genom projektet Tubonge hoppas man kunna lyfta de normer och stereotyper som förhindrar många invånare i Kenya att delta rättvist i vardagen och politiken. Projektet engagerar också unga konstnärer och aktivister genom konstformer som graffiti, berättande, foto och rollspel. Tillsammans har man byggt en utställning som just nu visas i Kakamega under sin turné över landet. Tubonge finansieras av Svenska institutet.

Skol- och ungdomsverksamheten

Skol- och ungdomsverksamheten har allt sedan starten av Fredsmuseum varit prioriterad. Den har utvecklats mycket väl under de år som Fredsmuseum och Fredens Hus verkat. 2017 var ett år då Fredens Hus pedagogiska verksamhet tog ytterligare ett kliv. Den pedagogiska verksamheten och ungdomsverksamheten genomfördes 2017 av Antonio Basala, Hanna Sörbrand, Patrick Konde och Lovisa Prybil.

Under året har Fredens Hus bland annat arbetat med:

- Omfattande utbildningsdagar med lärare på Mora gymnasium.
- Vandra i Emerich Roths fotspår – Mora gymnasium.
- Skapande skolprojekt med Östhammars kommun.
- SummerCamp på IFU-arena – Ett sommarlovsprojekt med fokus på kombinationen mellan fysisk och social träning för yngre barn.
- Omfattande värdegrundsarbete med PEAB-skolan i Upplands Väsby
- Toleransfrågor, flyktingproblematik, civilkurage och mod genom projektet Vägen ut ur hatet med finansiering från MUCF och Emerichfonden.
- Ordets makt ur flera olika perspektiv; näthat, kränkande ord, stärkande ord, propaganda och yttrandefrihet.

- Ett fortbildningssamarbete med Viksjöskolan i Järfälla, som all personal på skolan genomgått.
- Inspirations- och stödjande workshoppar runt kamratstödjarverksamhet och elevråd.

Sammanlagt deltog 17 909 barn och ungdomar i Fredens Hus pedagogiska verksamhet och fritidsverksamhet under 2017. Sammanlagt genomfördes aktiviteter med 795 skolklasser och grupper.

Hösten 2017 var tiden då strålkastarljuset riktades mot sexuella trakasserier och problematiken med sexuella övergrepp i alla branscher och platser runt om i världen. I Sverige deltog till exempel skolelever från grundskolan och gymnasiet i upprop under hashtag #tystiklassen och samlade vittnesmål om trakasserier och sexuella övergrepp. I ljuset av detta arbetade Fredens Hus pedagogiska verksamhet under höstterminen fram en ny workshop med tema sexuella trakasserier, våld och samtycke. Den testades av flera skolklasser och när den blev en standarddel av utbudet strömmade förfrågningarna in.

Utställningar

Basutställningar

Dag Hammarskjöld

Utställningen om Dag Hammarskjöld invigdes i oktober 2011 och har successivt kompletterats.

Vägmärken

Konstnären Nils Gunnar Zander har illustrerat flera av Dag Hammarskjölds vägmärken. Hans tavlor finns inramade som en del av den permanenta utställningen om Dag Hammarskjöld.

Folke Bernadotte

Utställningen om Folke Bernadotte i samarbete med Röda Korset i Uppsala invigdes i september 2012. Den har successivt kompletterats.

Raoul Wallenberg

Utställningen om Raoul Wallenberg är tillfällig och kommer att avlösas av en permanent utställning när de ekonomiska förutsättningarna finns.

Tillfälliga utställningar som visats under 2017

Anne Frank – "Om jag bara får vara mig själv"

En utställning om Anne Frank, identitet och fördomar. Följ berättelsen om Anne Frank och hur hon drabbades av fördomar och en rasistisk människosyn under Förintelsen. I utställningen möter du också dagens ungdomar som berättar om sig själva, sin identitet och hur de bemöter fördomar. Hur ser du på andra människor? Hur ser andra på dig?

Utställningen är producerad av Anne Frank House i Amsterdam och omarbetad till svenska av Forum för levande historia.

Fördomar

Utställningen gör ett aktuellt nedslag i Fördomssverige 2016. Här kan du ta reda på mer om vilka fördomar som finns i Sverige. Du kan även testa vilka fördomar som andra har om dig själv genom ett test i utställningen och påfordomstest.se. Utställningen är en visuell och interaktiv upplevelse där barn

och ungdomar konfronteras med de fördomar som finns i samhället. Utställningen är en del av projektet Fördomskavalkad som syftar till att bryta stereotyper och hjälpa folk att våga agera annorlunda och bryta normen. Genom att belysa fördomar och orättvisor kan man motverka den negativa utvecklingen i samhället. Projektet finansieras av PostkodLotteriets kulturstiftelse.

Eritrea a crossroads

Livet är tufft när den enda lösningen för att överleva är att lämna sitt hem. Detta är berättelsen om generationer av eritreanska flyktingar som tvingats fly eller fötts i diaspora och fortfarande längtar hem. Utställningen är skapad av Najat Abdulkadir, eritreansk journalist och Ismail Moussa, flygplansingenjör.

EYE SEE YOU

EYE SEE YOU är en berättelse om vårt behov att bli sedda. Det är en berättelse om vår samtid, om att känna ensamhet mitt ibland andra. Det är också en berättelse om reflektioner och möten. Linda Forsbergs arbete suddar ut gränserna mellan vi och dem, dig och mig, och väver samman nutid och dåtid. Ögonen tillhör olika människor med olika identiteter. Någon beskriver sig vara i mellanförskap, en annan beskrivs som flykting, en tredje är anklagad för krigsbrott, en människa har titeln VD och ytterligare en annan jagar ständigt kärleken. I berättelsen EYE SEE YOU skulle du kunna ha varit eller bli människan bakom varje öga.

Linda har ett stort engagemang för dialog och tillsammanskapande. Hon använder foto och interaktiva metoder för att förstärka lärande och främja reflektion. Linda har tidigare genomfört fotoutställningar av dokumentärkaraktär i Nairobi och Khartoum.

Hakkors hjärtan och banderoller

En fotoutställning om ett år med demonstrationståg och manifestationer. Den nazistiska Nordiska motståndsrörelsen, NMR, och de ensamkommande flyktingarna är två grupper som knappast kunde vara mer olika varandra. Men en sak har de gemensamt och det är att de båda upptog en stor del av det nationella nyhetsflödet under 2017. Båda grupperna syntes även regelbundet på våra gator genom demonstrationståg, motdemonstrationer och andra manifestationer.

Journalisten och fotografen Adam Sjöborg har under året dokumenterat och rapporterat från ett flertal av dessa, bland annat Ung i Sveriges månadslånga sittdemonstration i Stockholm, men även Nordiska Motståndsrörelsen i Göteborg som slutade med våld och upplopp.

Med sina bilder vill han delvis visa hur olika vår yttrandefrihet används, men även lyfta den fråga som båda grupperna på sitt sätt ställer: Vad är ett människoliv värt idag och värderar vi alla liv lika?

Zambian Waithood

En utställning av klass Smip12 från Rosendalsgymnasiet med intryck från deras fältstudieresa i Zambia i form av foton och konst visades. Waithood, "waiting for adulthood", är ett begrepp som har kommit att bli mer relevant och konsekvent i utvecklingsländer de senaste årtiondena. Fasen i livet där en förlängd "ungdomstid" förhindrar individer att bli fullt ut accepterade och deltagande i samhället som vuxna med de ansvar och möjligheter det innebär, är ofta ett problem för yngre personer i länder vars demokrati är ung eller har sårbarhet, så som Zambia. Utställningen är baserad på individer och deras relation till Waithood i form av mål, hinder och allmänna funderingar kring framtiden. Delar av utställningen står kvar sedan produktionen 2015.

Från Uppsala till evigheten med Kvinnor

En fotoutställning av Yasseman Tourang som visas 8 mars till 29 april 2017. Yasseman Tourang är forskare, prisbelönad dokumentärfilmare och frilansfotograf utbildad vid Aix en Provence universitet i södra Frankrike. Utställningen tar oss genom Yassemans resor, där besökaren möter kvinnor från åtta olika kulturer i en och samma upplevelse. Utställningen börjar med porträtt av kvinnor i Uppsala, följt av Armenien och med Uzbekistan som ändhållplats.

Hiroshima

Utställningen visar hur Hiroshima och Nagasaki såg ut före och efter atombomben. Personliga berättelser om hur livet förändrades på en sekund, familjer splittrades, kroppar brändes. Vi får lära oss om atombombens framtagande och dess fasansfulla kraft och hur dess effekter inte bara påverkade människor direkt utan även långt efter händelsen i form av följsjukdomar som t ex cancer. En konsekvens av detta är ofrivillig barnlöshet som gör att kvinnor som blivit sterila diskrimineras genom att inga män vill gifta sig med dem. Utställningen innehåller uppdaterad data om de långtgående hälsoeffekterna för människorna som drabbades. Hur påverkas de efterlevande av kärn vapnets effekter även idag, 70 år efteråt? Utställningen är skänkt av fredsmuseet i Japan.

Den hundra stenen

Vi lever i en tid av oro. Krig och fattigdom i andra delar av världen får människor att söka ett liv i fred och trygghet bland annat hos oss. Stenhuggaren Kristian Lund går ut med budskapet "Aldrig mera krig" på flera olika språk huggna i sten. Installationen består idag av 70 stenar med lika många olika språk, målet är 100. Som besökare får man gärna lämna bidrag på nya språk.

Women, peacemakers!

Vi ger plats till kvinnorna som jobbar för fred och konfliktlösning utan våld. I historien och nutid. Med utställningen "Women, Peacemakers!" lyfter Fredens hus de kvinnliga förebilder som har varit och är aktiva i fredsprocesser över hela världen. Varför står det så mycket om alla män i historien och om hur de har krigat? Varför lyfter vi inte de viktiga, fredsskapande diskussionerna som kvinnorna hållit i och lyckats göra förändringar utan våld? Utställningen vill visa dagens unga och framtidens forskare att jämställdhet och genus vid krig och fred behöver utforskas mer. Projektet Women Peacemakers finansieras av Fredsmiljonen FBA och Uppsala kommun.

They are just people

Utställningen presenterar Right Livelihood-pristagare på kuddar.

På turné 2017

Hetero och etnonorm

Har varit på turné till Hälsinglands läns museum i Hudiksvall.

Ordets makt

På turné till Hälsinglands museum Hudiksvall, TBSchool Örebro, Dragonskolan Umeå, Viksjöskolan Järfälla.

#fördomar2016

Mikaelskolan i Mora och Gränby Galleria i Uppsala.

Föredragsverksamhet

Under året har Fredens Hus erbjudit något färre föredrag för sina medlemmar och allmänheten än tidigare år. De aktiviteter som genomförts har ofta sammankopplats med invigningar av utställningar och/eller större internationella dagar. Aktiviteterna har genomförts i samarbete med Amnesty International, Svenska freds och Forum för levande historia. Under året har Fredens Hus lokaler istället varit uthyrt flera kvällar i veckan till teaterföreningar i Uppsala som arbetat med ungdomar i Uppsala och unga asylsökande.

Fredens Hus har även flyttat ut en del av verksamheten för allmänhet till andra platser. Därför har vi under året syns på Stadsbiblioteket, Gottsundabiblioteket, Gränbystaden, IFU arena och Ungdomens hus, men även i andra sammanhang i Göteborg, Stockholm och under Almedalsveckan i Visby.

Slutord

I en omvärld i gungning har Fredens Hus verksamhet det senaste året varit aktuellare än någonsin. Ökade klyftor i utbildning, kultur och ekonomi och en hårdare retorik på nätet och i medier fungerar som grogrunder för diskriminering, fördomar, rasism och utanförskap i samhället. Skolor, företag och organisationer får mer och mer upp ögonen för Fredens Hus unika kompetens inom fredspedagogik och dess möjligheter att driva förändringsprocesser. Fredspedagogiken som är vår verktygslåda för att stärka och upprätthålla social hållbarhet genom kultur, dialog, interaktiv praktik och inlevelse.

Fredens Hus ser en glädjande ökning i antalet ungdomsgrupper som kommer i kontakt med oss och har under 2017 nått en rekordnivå av dessa. Totalt fortsätter även verksamhetens totala räckvidd ligga stabilt då vi når fler än 60 000 personer varje år. Under året har Fredens Hus som mötesplats och forum lockat en rad olika grupper till att hålla träffar och möten på Uppsala slott. Det är alltifrån journalister och idrottsföreningar, till skolklasser och ungdomsgrupper som valt att mötas hos oss. Vi har haft premiärer av utställningar både med brett allmänintresse och internationell prägel vilket har lockat många nya besöksgrupper till oss.

Verksamheten har en tydlig uppdelning i två grenar. Det är dels den lokala, platsbundna delen med museum och skolverksamhet, som fortsatt håller en hög nivå och får mycket positiv respons. Den andra grenen blickar utanför slottet och Uppsala mot nationella och internationella uppdrag och åtaganden. Lanseringen av den nationella plattformen Artivist har tagit fart med bl.a. verksamhet i Göteborg och Karlskrona. Både de lokala och nationella verksamheterna samspekar och bidrar tydligt med kompetens och nya metoder till varandra. Vi har lagt en stabil grund för fortsatt utvecklingsarbete och möjlig expansion 2018 och framåt.

Under 2017 har föreningen fokuserat på organisationsförändringar och visionsarbete, ett arbete som kommer att fortsätta in i 2018. Vi behöver fortsätta förpacka vår kompetens och våra erbjudanden till potentiella samarbetspartners. Att bygga ett starkt och tydligt varumärke är fortsatt framöver en viktig fråga. Fredens Hus har redan nu en tydlig ambition att arbeta jämställt i all verksamhet. Detta är också något som våra finansiärer kräver. Under kommande verksamhetsår planerar vi att förtydliga och redovisa jämställdhetsarbetet i våra styrdokument och verksamhetsberättelser.

Fredens Hus vill framföra ett varmt tack till alla elever, lärare, skolor, institutioner, organisationer,

företag och myndigheter som vi samarbetat med. Tack för förtroendet, stödet och ett positivt samarbete. Vi vill också tacka alla medarbetare för deras omfattande engagemang och hårda arbete. Ett särskilt tack riktas till de volontärer som utan ersättning ställer upp för Fredens Hus för att museet ska kunna hållas öppet för allmänheten.

Uppsala den 18 april 2018

Jonas Pertoft <i>Ordförande Föreningen Fredens Hus på Uppsala Slott</i>	Jesper Magnusson <i>Verksamhetschef Fredens Hus</i>
--	--